

sításával az államapparátus szak-, illetve vezető posztjaira.

- A tömegkapcsolatok fejlesztése érdekében szélesebben bontakoztassuk ki az állami szervek és a munkahelyi kollektívák véleménycseréjének és együttműködésének formáit.
- Dolgozzuk ki a megyeszékhely szerepének továbbfejlesztésével kapcsolatos irányelveket, és következetesen szerezzünk érvenyt azoknak.

V.

Az ideológiai és kulturális élet

Az ideológiai, a kulturális és a tudományos élet legfontosabb kérdéseit megyei pártbizottsági és végrehajtó bizottsági ülésen a beszámolási időszakban rendszeresen elemeztük. Áttekintettük a gazdasági és a társadalmi fejlődésünkkel összefüggő főbb ideológiai és morális jelenségeket, az állami oktatás és a közművelődés helyzetéről és továbbfejlesztésének feladatairól hozott központi bizottsági határozatokból adódó feladatokat. Értékeljük a tudományos-politikai irányelvek megvalósítását, az egyházpolitikai helyzetet és a vallásos ideológia befolyásának visszaszorítása érdekében végzett munkát és feladatokat.

1. Ideológiai munkánk a X. kongresszus óta szélesedett és élénkebbé vált. Megyénk sajátosságai befolyásolták a tevékenységünket. Az iparosodás, a munkásosztály számának, társadalmi-politikai befolyásának növekedése, a Szegeden kialakult marxista tudományos centrum (az egyetemnek ideológiai tanszékei, az Oktatási Igazgatóság), a gazdag munkásmozgalmi hagyományok kedvező lehetőséget nyújtanak az aktívabb ideológiai munkához. Nehezítik a marxizmus—leninizmus térhódításának szélesebb körű kibontakozását a múlt tovább élő, visszahúzó hagyományai, a bővülő idegenforgalom egyes negatív hatásai. Olyan objektív körülmények is befolyásolják eszméi, politikai tevékenységünket, mint a megye földrajzi helyzete, az országhatár közelsége, a nagy tanyavilág, az értelmiség és a kispolgárság viszonylag magas aránya stb. A szocialista eszmék térhódításáért vívott küzdelmünk csak úgy lehetett eredményes, hogy a munkánkat kiterítettük és nehezítő tényezőkkel egyaránt számoltunk.

2. Eszméi-politikai tevékenységünk hatékonysága jelentősen emelkedett. Növelte a párttagság és a pártion kivüli dolgozók ideológiai érdeklődését a gazdasági építőmunka, a társadalmi, közéleti tevékenység, a lakosság élet- és munkakörülményeinek javulása. Elvi, politikai vitákban törekedtünk politikai szövetségeinket meggyőzni világnézetünk igazságáról. Az ifjúság körében rendszeresen foglalkoztunk a szocialista hazafisággal és a proletár nemzetköziség kérdéseivel. Igyekeztünk megoldani a két világháború között egymás mellett élése következtében elesedő ideológiai küzdelemből ránkharcoló feladatokat. A párt belső életében is jelentősen növekedett az ideológiai aktivitás, a párt ideológiai egységének erősítésére való következetesebb törekvés.

Fejlődésünk szocialista vonásainak erősítése érdekében folyamatosan és határozottan terjesztettük a marxizmus—leninizmust, amelynek hegemon szerepe megyénkben is egyre inkább megvalósul. Szüntelenül védelmeztük eszménk tisztaságát, mind a szektás, dogmatikus merevség, mind a revizionista torzítás ellen. Határozott ideológiai munkával gátoltuk a burzsoáz eszmék felélenkülését.

3. A szocialista közgondolkodás helyzetét értékelve 1972-ben megállapítottuk, hogy megyénkben erősödik a dolgozók társadalmi felolvasottsága, fejlődik a közélet tisztasága. Fokozódott a kommunista érzékenysége a fejlődést féltő jelenségek iránt. Ennek fontos jellemzője a bátor kritikai hang, a társadalmi élet viszályosságainak bírálata.

A pártbizottság állásfoglalása alapján a pártiszervek és -szervezetek felleptek a csoportérdek túlzott előtérbe állítására, a nyereségérdekeltség torz érvényesítésére, a jogtalan haszoncsérelés és spekulációs törekvésekre, a munka nélküli jövedelemszerzésre, a nyereszkesedés ellen. Eszméi-politikai nevelő munkánk fokozásával, a társadalmi morált sértő jelenségek elleni szocialista tartalmú közhangulat kialakításával küzdöttünk a kispolgáriság térhódítása ellen.

Az ideológiai munkában — építve társadalmi-politikai törekvéseinkre — igyekeztünk a kispolgáriság politikai leleplezésére. Felleptünk a társadalmi, politikai, közéleti és az ideológiai passzivitás ellen. A párttervezetlet állásfoglalásának megfelelően növeltük a párttagokkal és a vezetőkkel szembeni ideológiai és erkölcsi követelményeket. A különböző vezetőképző tanfolyamokon, a pártpropagandában nagyobb szerepet kaptak a világnézeti, etikai kérdések, ezzel is növeltük a gazdasági vezetőket ideológiai felkészültségét. Az állami oktatás keretében javult az ifjúság világnézeti nevelésének hatékonysága. Megszerveztük a pártoktatás valláskritikai tanfolyamait, amelyen eddig mintegy 1500-an

— A bűnüldöző és igazságszolgáltatási szervek munkájának továbbfejlesztésével maradéktalanul biztosítsuk, hogy a társadalmi tulajdon nagyobb mértékben megkezdődött cselekedetük súlyának megfelelő büntetésben részesüljenek. Dolgozzuk ki a megye speciális helyzetéből adódó tényezőknek a bűnözés alakulására gyakorolt hatásait ellensúlyozó politikai tevékenység irányelveit.

vettek részt. A tanácsok létrehozták a társadalmi, családi szertartásokat szervező irodákat, amelyek munkájukat hatásosabban végzik.

4. Az ideológiai munkában kiemelkedő helyet biztosítottunk a szocialista hazafiság és a proletár nemzetköziség, a magyar—szovjet barátság erősítésének. A beszámolási időszakban szélesedtek a magyar—szovjet barátság munkáinak keretei. A megyei és a területi pártiszervek és intézmények eredményesebb kapcsolatokat alakítottak ki a szovjet testvérszervezetekkel, intézményekkel, elsősorban Odessza megyével. Erősödött a kapcsolat az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet katonai alakulatokkal. Jelentősen megnövekedett a Szovjetunióba irányuló turistaforgalom. Megyénkbeli mintegy 7 ezer turista utazott a Szovjetunióba. Emelkedett a tanulmányutak száma. A rendszeres vezetői szintű tapasztalatcserék mellett pártpropagandisták, MSZBT-aktivisták tanulmányozzák Odessza megyében a propagandamunkát. A magyar—szovjet barátság mozgalom 33 tagcsoportja tevékenykedik a megyében. Az ideológiai munkában ismerjük a Szovjetunió és a szocialista országok — köztük hazánk — nemzetközi erőfeszítéseit a békés egymás mellett élés biztosításában, a szocializmus világméretű előretörésének aktív támogatásában.

5. A nemzetközi helyzetben az imperializmus által teremtett konfliktusok bizonyos mértékig felélenkítettek olyan antimarxista nézeteket, mint az antiszemitizmus és a cionizmus. Időnként nacionalista és kozmopolita megnyilvánulásokkal is találkozunk. Az imperializmus ideológiai fellázító tevékenysége is tapasztalható, amelynek révén a politikai, közéleti közömbösséget terjesztik. Igyekeznek lazítani az állampolgári felelősséget. Az ellenes ideológiai hatásokat következetesen politikai gyakorlattal, az eszméi-politikai küzdelem fokozásával, és — ahol szükséges — adminisztratív intézkedésekkel is visszaszorítottuk.

6. A beszámolási időszakban eredményeket értünk el az állami oktatás tárgyi feltételeinek javításában. Türeljesítettük az óvodai hálózat bővítési tervét, a férőhelyek száma 2318-cal szaporodott. Jelenleg a férőhelyek hiányosságai 113 százalékos, és az óvodáskorúak 79 százaléka kap elhelyezést. Ennek ellenére — különösen Szegeden — nagy gondunk a férőhelyhiány. Az általános iskolai tanterem-építési programot nem teljesítettük. Hasonló a helyzet a kollégiumbővítési terv végrehajtásával is. Az objektív és a szubjektív okok miatti lemaradások csökkentésére a megyei végrehajtó bizottság ülésén a beszámolási időszak második felében konkrét intézkedéseket határoztunk el.

Javult az oktatási intézmények taneszköz-ellátottsága. Folytattuk az általános iskolák körzetsítését. 37-tel csökkent a tanyai iskolák száma. A legtöbb eredményt a szakmunkásképző intézetek területén értük el. Nem kielégítő a napközi otthoni, tanulószobai, menzai ellátás, amelynek javítására párt- és tanácsi testületek intézkedtek. A felsőoktatási intézmények működésének tárgyi feltételei a tervezettnél lényegesen kisebb ütemben fejlődtek. Nagy gondot okoz a kollégiumi férőhelyek számának lassú növekedése, ezért sok egyetemista — köztük fizikai dolgozók gyermeke — albertelen lakik. A felsőoktatási intézmények bővítési programjának jelentős része áthúzódik a következő tervidőszakra.

Az oktatásügy irányításában jelentős változás történt. A szakközépiskolák és a szakmunkásképző intézetek tanácsi hatáskörbe kerültek. Ez jó feltételt biztosít a következő tervidőszak programjának kialakításához, az intézmények közötti szintkülönbségek csökkentéséhez és az intézmények, kollégiumok racionálisabb helykihasználásához. A megyei tanács és a felsőoktatási intézmények között létrejött szerződés még sok tartalmi lehetőséget nyújt az együttműködés fejlesztéséhez.

Jobbak az állami oktatás személyi feltételei. A felsőoktatásban megfelelőbb a tudományos és az oktató-nevelő munka összhangja. A pedagógusképzés létszámbeli növelésével javítjuk a tanterhelést. A fel-

sőoktatásban a fejlődés el- lenére is elsősorban a nevelőmunka jelent problémát.

A képzettiség hiánya elsősorban az óvodákban, az osztályon vagy részben osztott általános iskolákban, valamint a szakmunkásképzésben okoz gondot. Nem készültünk fel az óvónőképzésben az óvodai férőhelyek gyors bővítésére.

Az állami oktatás tartalmi továbbfejlesztésénél, a közoktatásban elkezdődött a maximalizmus csökkentése, szélesedik az iskolai demokratizmus. Csökkent a bukások száma, az általános iskolát végzettek 92 százaléka továbbtanul. Javult a pályára irányítás. Növekedett a szakmát adó középfokú képzés tekintélye. Csökkent az azonos típusú iskolák szintkülönbsége. A kollégiumokban és a különböző tanfolyamokon eredményesen segítjük a fizikai dolgozók gyermekeinek tanulását.

7. Megkezdődött a közművelődés-politikai határozat végrehajtása. A tárgyi feltételek ezen a téren alig változtak. A régen elhatározott beruházások, a szegedi könyvtár és a levéltár, valamint az Alföldi Galéria építése még nem kezdődött el, és a színház rekonstrukciója is elmaradt. Ugyanakkor országos programmá vált a pusztazeri emlékpark megépítése.

A közművelődési határozat alapján csak az első lépéseket tettük meg a több szektorú közművelődés érdemi koordinálásában. A közművelődés szakembereinek politikai felkészültsége fejlődött. Nem megfelelő azonban a szakmai képzettség. Mintegy 20 százalékos a képesítésnélküliek aránya. Ilyen feltételek mellett figyelemremélő az elért eredmények. Az üzemek, szövetkezetek, állami gazdaságok kezdeményezték a helyi kulturális lehetőségek bővítését. Növekedett a lakosság olvasottsága. A megye lakosságának 22 százaléka könyvtári tag, s ugyanennyi a múzeumlátogatók aránya is. Értékesnek tartjuk az egyetemi ifjúság részvételét a közművelődési munkában. A beszámolási időszak második felében a pártalapszervezetek is mind gyakrabban tüzték napirendre a közművelődési témákat.

8. Az 1970-es párttervezet feladatát adta, hogy növeljük a művészetek társadalmi bázisát. Az elmúlt időszakban gazdagodott az alkotó művészek tevékenysége. A táj irodalmi hagyományait őrző, szocialista eszméiségű művek születtek. A jövőben fejleszteni kell az írók kapcsolatát a munkásokkal, a fiatalokkal és a lakosság más rétegeivel. Irodalmi életünk jelentős fóruma a Tiszatáj. A magyar irodalom rangos alkotói mellett azonban kevés helyet biztosít az itt élő írók, kritikusok, társadalomtudományi kutatók színvonalas műveinek. A szerkesztőség időnként helyt adott ideológiailag téves nézeteket tükröző írásoknak is. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola gondozásában és az Úttörő Szövetség kiadásában országos folyóirattá vált a Kínkereső.

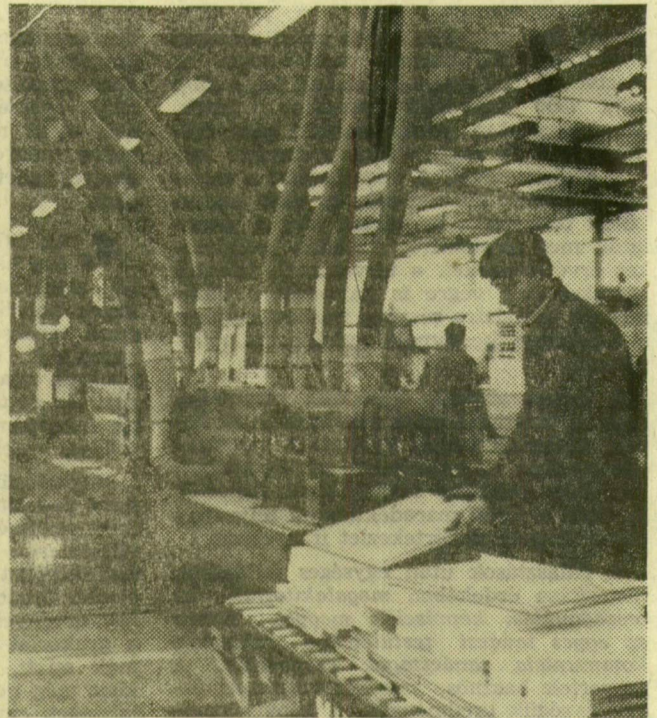
Képzőművészeink a hagyományos tárlatokkal és egyedi kiállításokkal járultak hozzá a közélet, a lakáskultúra fejlesztéséhez. A képzőművészek élet- és munkakörülményei a művészlakások építésével, műveik közéleti megvásárlásával javultak. A művészeti szövetségek munkája aktívabbá vált. Szervezetileg és tartalmilag fejlődött megyénk zenei élete, kórusmozgalma. Erősödött a Szegedi Nemzeti Színház műhelymunkája, létrehozta kisszínpadát és gyermekszínpadát. A színház következetesen törekedik a művészetpolitikai célkitűzések realizálására. Operatársulata területi funkciót lát el.

A Központi Bizottság közművelődés-politikai határozata is kiemeli a szabadidőre járó művészeti és zenei jelentőségét. Közönségének 50—55 százaléka fizikai dolgozó. Az előadások sikeresen valószínűsítik meg a dolgozók művészeti nevelését, nemzeti kultúránk és az értékes külföldi művek együttes bemutatását.

Alkotó és előadóművészeink munkásságát számos díj elnyerése is dicséri. Megyénk kritikai életében a megnövekedett feladatokhoz képest nem erősödött kellő mértékben az ideológiai megalapozottság.

9. A megyei párttervezet feladatát adta, hogy erősítsük a tudományos bázisokat, törekedjünk a tudomány és a gyakorlat kapcsolatának javítására, a regionális tudománypolitika kialakítására. A X. kongresszus tudománypolitikai állásfoglalásait, a Központi Bizottság irányelveit a vezető testületek munkájában rendszeresen napirenden tartottuk. Ennek hatására ezen a téren is fejlődött irányító munkánk tartalma.

A tudományos kutatások jelentős bázisa a Magyar Tudományos Akadémia 1973-ban megnyitott Szegedi Biológiai Központja. A Szegedi Orvostudományi Egyetem és a József Attila Tudományegyetem Biológiai Intézetének létrehozása is fejlesztette ezt a bázist. A Gabonatermesztési Kutatóinté-

1974. Géprekonstrukció a Tisza Bútoripari Vállalat eszengrádi gyáregységében

zet működése növelte megyénk súlyát a tudományos kutatásban. Fejlődött a kutatások hasznosítása a termelésben, a társadalmi életben. Számos területen azonban nem elég hatékony az eredmények hasznosítása. Jelentősen fejlődtek a biológiai, geológiai, regionális gazdasági, a mezőgazdasági és az élelmiszer-gazdasági kutatások.

Több területen nemzetközi rangú eredmények születtek. Az orvostudomány képviselői részt vettek az egészségügyi törvény, a népesedéspolitikai határozatok előkészítésében és megvalósításában.

A társadalomtudományokban az elmúlt időszakban javultak a gazdasági, társadalmi fejlődésünk időszerű kérdéseivel foglalkozó állam- és jogtudományi, közgazdasági és a településhálózat alakulását vizsgáló kutatások, amelyben a szociológiai kutatás is szerepet kapott. Fellendült a munkásmozgalom-történelmi, helytörténelmi kutatás, s megkezdődött a megyei munkásmozgalom-történelmi dokumentumkötetek és kismonográfiák kiadása. A társadalomtudományos kutatás anyagi támogatás szükséges növelni.

A szegedi tudományos élet társadalmi kapcsolatában eredményesen működik a Szegedi Akadémiai Bizottság.

Feladataink az ideológia, a közoktatás, a közművelődés, a művészetek és a tudomány fejlesztésében:

- Ideológiai tevékenységünk gerincét a kétféle harc helyes értelmezése és gyakorlata, a marxizmus—leninizmus hegemoniájának szilárdsága alkossa. Harcoljunk a helyenként még fellépő antimarxista nézetek és a kispolgári törekvések ellen.
- Változatlanul kiemelkedő fontosságú a proletár internacionalizmus: a Szovjetunióhoz fűződő barátság és szövetség további erősítése. Az MSZBT-tagcsoportok munkájának fejlesztésével, a testvérmegyei kapcsolatok gazdagításával is szolgáljuk a magyar—szovjet barátság, és a többi szocialista országhoz fűződő kapcsolatunk fejlesztését. Következézetesen harcoljunk a nacionalizmus, a kozmopolitizmus minden fajtája ellen.
- Fokozzuk a világnézeti, a politikai és erkölcsi nevelés hatékonyságát, a munkásosztály erkölcsi szemléletének társadalmi hatásait, a társadalmi közgondolkodás szocialista elemeinek fejlesztését. Gazdagítsuk a társadalomtudományi kutatást és ennek eredményeit használjuk fel az ideológiai harcban.
- Az állami oktatás területén a tárgyi feltételek javításában mindenekelőtt az óvodai hálózat bővítését, az általános iskolai tanteremfejlesztést kell szorgalmaznunk. Az általános iskolai fejlesztésnél a tanyai iskolák folyamatos megszüntetése, valamint a városokban az iskolai zsúfoltság csökkentése a fő feladat. Folytassuk a kollégiumépítési programot, az iskolai napközi otthoni, tanulószobai és menzai ellátás, a szakmunkásképzés és a diáksport feltételeinek javítását, valamint a felsőoktatási intézmények fejlesztési programjának megvalósítását. Helyi erőfeszítésekkel is javítsuk a pedagógusok élet- és munkakörülményeit.
- Feladatunk a megyei könyvtár és levéltár, az Alföldi Galéria felépítése, a rádió- és a televízióstúdió létrehozása, a Szegedi Nemzeti Színház felújítása. Folytassuk a pusztazeri emlékpark építését!
- A jövőben a kulturális műhelyek hatékonyabban lépjenek fel a marxista állásfoglalást nem vállaló, a kritika orientáló szerepét lebecsülő véleményekkel szemben. Gondoskodjunk arról, hogy a szocialista tartalmú művek megyénk mind nagyobb tömegei-